ורבנן סברי לא מתפים איניש במידי דסמיך

א: לח. (נדרים ד.], ג) ולקמן

יא: נדרים ד.], ד) לחמן ה. מד.,

ימו מדים דון, ד) מקמן ה. מדי, ד) [לקמן לד.], ד) [ויקרא יד], ד) צ"ל טהור,

תורה אור השלם

לבוש הַבַּדִים אַשֵּר מִמְעַל

למימי היאר וירם ימינו

יְבֵּיבֵּי וּוְיְאוּ וַיְּיֶם יְבִּיבּוּ וּשְׂמאלוֹ אֶל הַשְּמִיִם וַיִּשְּׁבַע בְּחֵי הָעוֹלְם כִּי לְמוֹעֵד

בְּחֵי הָעוֹלְם כִּי לְמוֹעֵד מוֹעֵדִים וְחֵצִי וּכְכַלוֹת נָפַּץ זֵד עָם לְדֶשׁ תִּכְלֶינָה כָּל אֵלָה: דניאל יב ז

.2. נשבע יי בימינו ובזרוע

בני נבר תירושר אשר יגעת

בּוּ: ישעיהו סב ח בּוּ: ישעיהו סב ח 3. בֹּל יְמֵי נִזְרוֹ מִבּּל אֲשֶׁר

יֵעֶשֶׂה מִגֶּפֶן הַיַּיִן מֵחַרְצֵנִּים וְעַד זָג לא יֹאבֵל:

בנו ביו בער ביין ושבר ביין ושבר לא ישונה ובל משבר לא ישונה ובל משבר לא ישונה

וענבים לחים ויבשים לא

נוסחת הריב"ן

אולת: בן תיבות ודהו משמע

ג] לפרין הוא: ד] וכיון דבנזיר

טהור ותיבות ותרילנה כגוו

ליתא בכ"י: ה] מנין לאומר ימין: ו] בימינו וגו' בימינו:

ז] תיבות (משמע כו' אשר נשה) ליתא בכ"י: חז לא:

ט] כלומר קס"ד דהאי דאמנ

לאסור יין מלוה דאקדושא ואבדלתא קאמר והיכי חייל כו׳

נדבה כלל) ליתא בכ"י

לאיביר ואם ישתו

וָאֵשָׁמַע אֵת הָאִישׁ

שו א ב מיי' פ"ב מהל' שבועות הלכה ו סמג לאויו רמא טוש"ע יו"ד סימן כמוץ לנמו פוט עדיי ל סימן רלו סעיף ח: מו ג מיי' פ"א מהל' מירות

הלכה ט: הלכה יא סמג לאוין רנ:

מוסף רש"י

. אינו חייב עד שידור הריני נזיר סמס (לקמו יא:).

פי' הרא"ש

מכדי חיישי׳ קאמר ודלמא נדבה קבל עליו שנדר להביא נובה קבל עליו שנוד להביא ב' תורים נדבה. b) לכאורה משמע צפורי ולא נזיר וק' כיוז דחיישי' קאמר ליחייב כיון דוויישיי קאמו כיחייב נמי בנזיר׳ מיהו איכא למימר כיון דהדבר שקול לא מחייב בנזיר דספק נזיר להקל. ומיהו קשה דמשמע דלא קשה ליה אלא משום דחיישינן קאמר אלא משום דחיישינן קאמר אבל אי הוי ודאי ניחא ליה טפי ואמאי הוי ודאי דלמא נדבה קאמ׳ הלכך נראה לפרש דלמא צפורי נדבה קאמר ויביא מספק זה וזה . כיוז דחיישי׳ קאמר אבל אי כיון ייי ביין. הוה אמר ודאי לא הוה קשיא ליה שיביא שניהם ונ״ל דעל כרחי׳ חיישי׳ דקאמר לאו . משום ס׳ דאי אפשר לעשותו נזיר מס' ולהביא קרבנותיו לעזרה ³ ומצי׳ כיוצא בזה חיישי׳ להקל דחשבי׳ ליה כודאי אבל לא לענין נזירות דספק נזירות להקל: א״כ הרי עלי קן מבעי ליה. שכן דרך הנודרים לומר ובנדרים הלך אחר לשון בני אדם: ודלמא . לפטור מצורע שחייב להביא לטהרתו. לפי׳ המא להתחייב דקיימי׳ בזה ונקט צ״מ ליפרך דלמא לפטור נזיר טמא מצפורי׳ קאמר. ולהך פירוש דלתחייב זה בזה קאמר איכא למימר דלא ניחא ליה למימר להתחייב שתים מתורת נזיר חדא להיותו נזיר דאמרי׳ י ועוד לפטור נזיר מקרבנותיו הלכך ניחא ליה למפרך מצפורי מצורע. ולפי׳ איכא למימר דניחא ליה טפי למיפר׳ מצפורי מצורע שמביא ב׳ צפורים מנזי שמביא תורים ובני יונה: ות׳ לישני ג) לי הב׳ בלבו. וי״ל דלא מהני כיון דצפורים משמע הכי והכי ולא מוכח טפי לנזיר: כגון שהיה נזיר טהור עובר לפניו. ואיהו לא מחייב להביא צפורים הלכך ע"כ ה"ק הרי עלי דבר שאם אטמא אתחייב להביא צפורים. ות' דלמא ה"ק הרי עלי לפטור זה מצפורים אם יטמא. וי"ל דבכי האי גוונא מהני אם אמר בלבו היה כך משום דיש לנו לפרש דבריו משום דיש לנו לפוש דבוידו בענין זה שחייב עצמו ודאי מהשתא. ולא שקבל עליו דבר שאם יארע במקרה דבר שאם יארע במקרה שיתחייב הלכך לא מפרש׳ דברי׳ אלא להיותו נזיר או לפטור מי שנתחייב כבר קרבנו׳. לר״ל אע״ג דאין נזיר . עובר לפניו. דכיון דלדידיה אהני טעמא דסמוכים (הוא) אווני טעמא רסמוכים (יווא) [אף] דלא פי׳ בהדיא להיותו נזיר אם נע״ל. אם פי׳ בהדיא לא בעי נע"ל. אבל לר"י יא בעי נעין. אבי יקי סמוכים לא מהני מידי הלכך בעי׳ לעולם נזיר עובר לפניו: האומר ימיז היא שבועה. אם ואכלו לוקה. לאו משום דכתיב וירם ימינו וישבע.

ומנין לשמאל שהיא שבועה

דכתיב ובזרוע עוזו. ומדכתיב

בימינו מכלל דבזרוע עוזו

הרי עלי קן מיבעי ליה. דדרך נודבי נדבת עולת העוף לומר בלשון קן: צפורי מצורע קאמר. כלומר להתחייב בקרבן מצורע ולהביא תחתיו לפורים ולהצריכוי לו לטהרתו ואפילו אין מלורע עובר לפניו דאי אפשר דליכא חד מלורע דטעון לפורים

> ולא מיכוח וגם דלפורי שייכי שפיר גבי מלורע: בגדן שהיה נזיר עובר לפניו. וסיה סבור אפילו מיר טמא לפניו ולהכי פריך ודלמא לפורין דקאמר לפטור נזיר טמא העובר לפניו מקרבנותיו ומשני כגון שנזיר טהור עובר לפניו ויודע זה הנודר דטהור הוא וקאמר הרי עלי לפורים ואכתי קשה נימא דלפורים דקאמר היינו דאם יטמא זה הנזיר העובר לפניו שיביא תחתיו לפורים ולריך לדחות ולומר כגון דאמר בלבו להיות שייך למצות נזירות דשייכא ביה ליפורים אם יטמא ולעיל כי פריך ודלמא לפורי מלורע קאמר לא מלי לשנויי כגון דאמר בלבו דדיבוריה מישתמע טפיב אלפורי מלורע טפי ממירות משום דמירות טריחא ליה וחמיר עליה להבל ועוד דלשון לפורים כתוביו אצל מצורע כדפרישית ולא אצל מיר אלא תורים ואפי׳ קאמר בלבו אין כח במחשבת הלב להכריע דיבוריה למירות דאין זה פיו ולבו שוין אבל הכא אע"ג דנזירות חמיר עליה וטריחא ליה כיון דנזיר שהוח: עובר לפניו י) אין סברא שיקבל עליו נזירות לפורים טמא שדבר זה אינו בעולם עדיין והדבר שקול לכך מהניא מחשבת הלב לומר דנזירות קביל עליה וחשיב שפיר פיו ולבו שוין וכן לעיל כי אמר אהא טפי משמע הלשון אמירות ולומר כמוהו לאלתר אע"ג דטריחא ליה וחמיר עליה מלומר אהא תחתיו בקרבנותיו לאחר זמן כשישלים והדבר שקול לכך מחשבת הלב מכרעת הדיבור לנזירות והרי פיו ולבו שוין וקשה דהספר לא הזכיר כאן כלל דקאמר בלבו לכן

לומר דאם יטמא האמר שיתחייב בלפורין הואיל והשתא טהור הוא ודבר זה לא בא לעולם כלל וא"כ סברא לומר דנזירות הביל עליה דדבר זה מבורר לפנינו ויש בידו לקבל לאלתר אע"ג דחמיר וטריחא ליה ולעיל כי פריך ממצורע התם נמי הדבר מבורר לפנינו דודאי יש מצורע בעולם הצריך צפרים: באר בינייהו. כלומר מאי בינייהו בפי׳ דמתני׳ בין לר״ל בין לר׳ יוחנן אליבא דר״מ וא״ת ולישני דאיכא בינייהו היכא דאמר לפורים סתמא קביל עליה? דלר"ל אליבא דר"מ מהא לחוד לא הוי נזיר אם לא הזכיר גם סמוכין לשיער כדפירש ר"ל במילחיה לפורים סמוכין לשיער קביל עליה ולר' יוחנן דלא הזכיר במילתיה סמוכין לשיער כשיקבל עליו לפורים סתמא בלא סמוכין לשיער הוי נזיר ועוד היא גופה תיקשי לר"ל למה ליה סמוכין לשיער בלפורים סתמא לחוד סגי לר"מ למיהוי נזיר שהרי מתניתין לר"מ לא הזכיר אלא לפורין לחוד לכ"ג לפרש דלר"ל אליבא דר"מ בלפורין סתמא הוי נזיר כשנזיר עובר לפניו דוקא והא דנקט ר"ל במילחיה סמוכין לשיער להשמיענו דכי אמר לפורים סמוכין לשיער דבלא נזיר עובר לפניו נמי הוי נזיר בהכי וא"ת כיון דלר"ל כשיקבל לפורים סתמא לא הוי נזיר אם לא כשנזיר עובר לפניו אליבא דר"מ הוי ליה להש"ם להזכיר נזיר עובר לפניו במילתיה דר"ל כמו במילתיה דרבי יוחנן וי"ל דלכך הזכיר טפי במילתיה דר' יוחנן ממילתיה דר"ל משום דר' יוחנן פסיקא ליה דאף כשאמר לפורים הסמוכין לשיער עלי לא הוי אלא כשנזיר עובר לפניו ולר"ל הוי נזיר כשאמר לפרים הסמוכין

ליה ר' יוחגן אמר דכ"ע לא מתפים אלא היינו מעמא דר"מ דחיישינן שמא צפורי נזיר נראה למהר"ף דאהיה תחתיו אין סברא

ממא קיבל עליו מכדי חיישיגן קאמר דלמא צפורי נדבה קיבל עליו א"כ הרי עלי קן מבעי ליה ודלמא הרי עלי צפורי מצורע קאמר כגון שהיה נזיר עובר לפניו ודלמא נזיר ממא ולפוטרו מן קרבנותיו קאמר כגון שהיה נזיר מהור עובר לפניו מאי בינייהו איכא בינייהו כגון דאמר ציפרין הסמוכין לשער עלי לר' יוחנן אע"ג דאמר הכי אי נזיר עובר לפניו אין אי לא לא לרשב"ל אע"ג דאין נזיר עובר לפניו מי איכא למ"ד לא מתפים איניש במילתא דסמיך ליה והתניא האומר ימין הרי זו שבועה מ"ם לאו משום 🌣 דכתי' ווירם ימינו ושמאלו אל השמים וישבע בחי העולם אמרי לא משום דימין גופיה איקרי שבועה דתניא מנייז לאומר ימיז שהיא שבועה שנאמר ינשבע ה' בימינו ומניין ילאומר שמאל שהיא שבועה שנאמר יובזרוע עוזו: **בותני**' יהריני נזיר מן החרצנים ומן הזגים ומן התגלחת ומן המומאה הרי זה נזיר וכל דקדוקי נזירות עליו: גמ' מתני' דלא כר' שמעון דתניא ר"ש אומר יאינו חייב עד שידור מכולם ורבגן אמרי יאפילו לא נזר אלא בחד מנהון הוי נזיר מ"ט דר"ש אמר קרא ימכל אשר יעשה מגפן היין מחרצנים ועד זג ורבנן מ"ם אמר קרא ימיין ושכר יזיר ור' שמעון נמי הכתיב מיין ושכר יזיר ההוא מיבעי ליה יילאסור יין מצוה כיין הרשות מאי היא יקדושתא ואבדלתא

מה לי אי משום לפרין סמוכין לשיער

אי משום לפרי נזיר טמא אי משום הכי אי משום הכי הוה ליה נזיר: איכה בינייהו כגון דהמר לפרין סמוכין לשיער. ר' יוחנן סבר הע"ג דאמר הכי לא מוכחא מילתא דלקבולי עליה נזירות הוא דקאמר אלא לקבל עליו לפרין סתם בלא נזירות אי לאו דנזיר עובר לפניו: לריש לקיש. כיון דחמר בהדיח לפורין סמוכין לשיער מוכחה מילתה דמשום מירות האמר ואף על גב דאין מיר עובר לפניו דמיתפים איניש בשיער דסמיך ליה וכמאן דאמר הרי עלי לגדל שיער דמי: האומר ימין. שלא אוכל ככר זה הרי זו שבועה: מאי טעמא לאו משום דכתיב וירם ימינו ושמחלו חל השמים וישבע בחי העולם. דקח מתפים ימינו לוישבע דסמיך ליה: (כ) הולא. ימין שאוכל ככר זה כאומר שבועה שאוכל ככר זה דמי שנאמר נשבע ה' בימינו ח בימינו אמר ונחשב כשבועה: שנאמר ובזרוע עוזו. מדכתיב ימינו וכתיב ובזרוע עוזו אלמא דזרועו היינו שמאלו והכי נמי אמרי' בפרק קמא דמסכת ברכות (דף ו.) מנין שהקב"ה מניח תפילין דכתיב ובזרוע עוזו ואין עוזו אלא תפילין כו' ותפילין בשתאל קייתי: בותבר' אמר הריני נויר מן החרלנים. או שאמר הריני נזיר מן הזגין כו' הרי הוא כמי שאמר הריני מיר סתם שמקבל עליו כל דקדוקי מירות: גב" אפילו לא נור אלא מחתד מהן. או מן חרלן או מן זג הרי זה נזיר וכל דקדוקי נזירות עליו: מכל אשר יעשה. יו משמע שלריך שיהא נוזר מכל אשר יעשה שאינו נזיר אלא א"כ נוזר מכולם: אמר קרא מיין ושכר יזיר. דמשמע דאפילו שדלא מר אלא מיין לחודיה הוי מיר מכולם: לאסור יין מצוה כיין הרשום מחי היח קדושחת וחבדלתת. שומי חייל עליה חיסור נזירות:

לשיער אפילו אין נזיר עובר לפניו והשתא ניחא דפריך מאי בינייהו והרי דלכולהו אף בשלא הזכיר לפורין סמוכין לשיער אלא לפורים סתמא הוי מיר כי נזיר עובר לפניו ואי אין נזיר עובר בלפורים סתמא לחוד לא היה נזיר לכולהו והשתא נמי ניחא דלר״ל בצפורים סתמא לא מיחייב משום דסמוכין לשיער בקרא דא״כ ליחייב נמי כי אמר נשרין וטופרין דסמיכי טפי לשיער נקרא מלפורים. כך שיטת הר"ף נ"ע: הגה"ה היבא דאמר צפורים סמובים לשיער קביל עליה. ז ר"ל שקיבל עליו דבר הסמוך לנפורים דהיינו גידול שיערº אבל כי אמר הרי עלי נפורים ולא אמר נפורים סמוכין לשיער חייל עליה נזירות משום דמשתמע שנדר דבר שיכול לבא לידי חיוב לפורים דהיינו וזיר כשמיר עובר לפניו דוקא ומשום הכי לא מהני הרי עלי נשרין דלישנא דנשרין לא משמע שום לשון נזירות כן נ״ל הגה״ה והר״ר שבתאי כתב שיטה זאת מאי בינייהו כלומר מאי בינייהו בפירוש דמתני׳ דודאי נראה ליה דר״ל לא קאמר אליבא דרבי מאיר דבצפורים סתמא מיחייב בנזיר דאיכא למיפרך כל הני פירכי דפריך לעיל לר' יוחנן וע"כ יפרש המשנה כמו ר' יוחנן דגם לא יוכל לפרש המשנה שאמר בפירוש לפורים הסמוכים לשיער עלי דהא מתני' סתמא קאמר לפורים עלי הילכך ע"כ כרבי יוחנן מפרש ובמיר עובר לפניו והוא מהור וע"כ פריך מאי בינייהו בפירוש דמתני' ונראה שנתכוון להבין כמו שפירשתי בתחילה: האומר ימין הרי זו שבועה. ימין שלא אוכל ככר זה וה״ה שמאל כדלקמן א! פירוש התפילין מדהזכיר ימין תחילה: מון החרצנים ומן הזגים. או או קתני כדמוכם בגמרא: ובל דקדוקי נזירות עליו. משום דנזיר שמשון מותר ליטמא למתים קאמר הכא וכל דקדוקי נזירות עליו:

יני שמאל ואמר נמי ש"ק דברכות מנין שהקב"ה מניח תפילין דכתיב ובזרוע עוזו ואין עוז אלא תפילין דכתיב ה' עוז לעמו יתן וגו' ותפילין דשמאל הוו: הריני נזיר מן החרצנים ומן הזגים ומן התגלחת ומן הטומאה ה"ז נזיר. פי' אם הזיר בא' מכל אלו ה"ז נזיר וכל דקדוקי נזיר עליו כאילו אמר הריני נזיר בסתם. ומשום דבעי למתני בתר הכי דנזיר עולם ונזיר שמשון אין כל ענין נזיר עליהם תנא הכא כל דקדוקי נזירות עליו: אינו חייב עד שיזיר מכולן. פי' עד שיאמר הרי' נזיר בסתם ואם בא

ורבנן סברי לא מתפים איניש במידי דסמיך ליה. ולא אמרי׳ שבדעתו היה לומר גידול שער אי לאו דמפרש בהדיא ואע"ג דמיר עובר לפניו: ור' יוחנן אומר דכ"ע לא מחפים. אינים במידי דסמיך ליה: חלה היינו טעמה דר"מ דחיישינו. כי חמר הרי עלי ליפורין דדלמה קאמר שבדעתו לקבל עליו מידי

דוימנין דמייתי עליה לפורים דהיינו נזירות דלכי מיטמא מייתי לפרים. בנזיר טמא כתיב וכי ימות מת עליו בפתע פתאום כו' וביום השמיני יביא שתי תורים והזיר לה' את ימי נזרו וגו' (במדבר ו): מכדי חיישינו החמר. כלומר דלא הוי נזיר אלא משום דאמרי׳ שמא לפרי נזיר טמא קבל עליו ואי בתר חששה אולינן ליחוש דילמה לפרי נדבה קיבל עליו ולא ניתנה מירות אלא להפלאהם ואמאי קאמר ר"מ דהוי נזיר כלל: א"כ. דבעי למימר לפרי נדבה הוה אמר הרי עלי קן פדקן משמע נפרי נדבה אבל כי אומר הרי עלי לפורים לא משמע לפרי נדבה כלל הלכך מדקאמר לפורין ליכא לספוקי אלא בלפורי נזיר: ודלמא. מקבל עליו תורת ליפורי מלורעי לטבול החיה בדם השחוטה ולשלחו ולעשותן כהלכות לפרי מלורע. והך פירכא דפרכינן השתא קא פריך בין לרבי יוחנן בין לר"ל דמכדי לפרים סתם קאמר הא איכא למיחש נמי ללפורי מלורע: ודלמא נזיר טמא. הוה וקאמר לאיתויי לפורים ולפוטרו הוא במקומו (ה): כגון שהיה נויר טהור עובר לפניו. דלאו בר אתויי בו הוא והלכך כי אמר לפורין לא אמר אלא אדעתא דליהוי נזיר כמותו: מאי בינייהו. בין לרבי יוחנן בין לר"ל לא מיתרצא שמעתתא אלא כגון שנזיר טהור עובר לפניו משום דחית ליה למיפרך בה כל הני פירוכין דותרילנא כגון דנזיר טהור עובר לפניו עסקינן

ותיבת מי ליתא בכ"י:

הגהות הב"ח (h) רש"י ד"ה ודלמא נזיר וכו' במקומו הס"ד ואח"כ מ"ה כגון שהיה נזיר טהור יוודר לחניו דלאו דר איחוי צפרים הוא כל"ל והד" (3) ד"ה מאי טעמא וכוי דסמיך ליה הס"ד ואח"כ מ"ה לאומר ימין שאוכל:

גליון הש"ם

, גמ' לאסור יין מצוה כיין הרשות. עי' שנועות דף כה ע"ל תוד"ה חומר:

הגהות מהר"ב רנשבורנ

אותום׳ ד״ה האומר ימיו וה"ה שמאל כדלקמן עכ"ל. נ"ב כאן הס"ד ואח"כ מה"ד ובזרוע היינו שמאל דעוזו פי' התפילין אי נמי מדהזכיר ימין תחלה עכ"ל וכצ"ל אורח מישור:

הגהות התוספות

1. ל"ל הלריכות. 2. תיבת טפי נמחק. 3. ל"ל טהור. ותיבת שהוא נמחק. 4. ל"ל אהא כמוהו. 5. דאהיה תחתיו נמחקות. וצ"ל דאין סברא כו'. 6. חיבות קביל עליה נמחקות. 7. חיבות קביל עליה נמחקות, ול"ל עלי. 8. עי" הגהות הב"ר על דיבור זה.

פי' הרא"ש (המשך) להזכיר צריך שיזכיר כולם.

ומיהו מודה ר"ש בהריני מסלסל ומכלכל דהתם לא התיר כלום אע"ג דלשון גדל שער הן הוי כאילו אמר הריני כאותו שרגיל לגדל שער והוי

כאילו אמר הריני נזיר בסתם: אמר קרא מכל אשר יעשה מגפן היין מחרצנים ועד זג וכיון דכתיב מכל אשר יעשה מגפן היין למה לי תו למכתב מחרצנים ועד זג לומר שאם בא לפרש צריך לפרש הכל וכיון דקפיד קרא אחרצנים וזג ה״ה נמי אתגלחת וטומאה: ורבנן אמר קרא מיין ושכר יזיר. וכיון דכתיב מכל אשר יעשה מגפן היין מיין ושכר למה לי לומר לך דאפי׳ נזר מיין